GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 186. — Joi 22 Augustŭ (3 Septemvre). — 1885.

Brașovŭ, 21 Augustŭ (2 Sept.) 1885.

Abia erĭ amŭ fostŭ pușĭ în posițiune de-a înregistrá după foile din Peșta scirea, că voinicosulŭ fișpanŭ Banffy a fostŭ numitŭ la propunerea ministrului de culte și instrucțiune publică „comisarŭ regescŭ pentru controlarea fondurilorŭ școlare și de stipendii năsĕudene, până ce se vorŭ regulá definitivŭ afacerile acestorŭ fondurĭ.“

Incă noulŭ comisarŭ nicĭ n'a avutŭ timpŭ de-a se presentá în calitatea acésta înaintea organelorŭ, ce în modŭ legalŭ conducŭ administrațiunea fondurilorŭ grănițărescĭ ale districtului Năsĕudŭ și eată-lŭ că și debutéză c'unŭ ordinŭ dictatoricŭ, prin care împiedecă funcțiunea regulată a aparatului de administrațiune alŭ numitelorŭ fondurĭ, resturnândŭ pracsa basată pe usŭ și lege și causândŭ astfelŭ mare mâhnire, încurcătură și marĭ neajunsurĭ poporului românŭ grănițărescŭ, pentru înaintarea căruia suntŭ destinate acele fondurĭ.

Faptulŭ, de care făcemŭ amintire se resumă în următórele: Fișpanulŭ Banffy a împiedecatŭ printr'unŭ ucasŭ telegraficŭ de a se întruní adunarea generală a comitetului administratorŭ de fondurile grănițărescĭ năsĕudene în timpulŭ obicĭnuitŭ și în ḍiua în care a fostŭ conchiemată de către președintele ei legalŭ.

In ḍilele ultime ale lunei lui Augustŭ membrii comitetului memoratŭ primiră adecă din partea președintelui lui, a d-lui vicariu episcopescŭ Gregoriu Moisilŭ, o invitațiune d'a se presentá la adunarea generală de următorulŭ cuprinsŭ:

„Onoratului Domnŭ........ in....

Comisiunea administrătóre de fondurile scolastice grănițărescĭ ale Districtului Năsĕudŭ cu conclusulŭ sĕu dto 17 Augustŭ 1885 la punctulŭ 2 alŭ protocolului mi-a propusŭ ca sĕ conchiemŭ comitetulŭ pe 12 Septemvre 1885.

Deórece însĕ acésta arŭ fi cea dintâia dată căndŭ ședințele comitetului din Augustŭ sĕ se amâne așa târḍiu și prin acésta s'arŭ face o știrbătură în pracsa legală de până acum ce ar puté avé urmări în aceste timpuri de grea cercare, în cari și esistința numelui nostru e amenințată, de aceea aflu cu cale a te *învita pe 31 Augustŭ 1885, Lunĭ la 10 óre diminéța* se binevoiescĭ nesmintitŭ a Te presenta la adunarea generală a Comitetului, la care pentru scurțimea timpului se punŭ la ordinea ḍilei *pe lângă verificarea membrilorŭ* aleșĭ în loculŭ celorŭ ешițĭ prin lege 1. Votarea bugetului pe anulŭ scolasticŭ 1885/6. 2. Resultatulŭ censurei socotelelorŭ de pe 1883 și 1884. 3. Votarea stipendielorŭ pe 1885/6. 4. Impărtășirea Ilustrităței Séle Domnului comite supremŭ baronŭ Desideriu Báuffy despre denumirea Sa de comisarŭ ministerialŭ dimpreună cu corespondința purtată cu Ilustritatea Sa.

Deocamdată nu se punŭ alte obiecte în programă, ci se lasă în chibsuirea onoratului Comitetŭ a ordina ședința pe 12 Septembre a c. precum și a otărì că pentru ședința din 31 sĕ se plătéscă diurne și spese de călĕtoriă, orĭ nu.

Președintele Comitetului administratorŭ de fondurile scolastice grănițăreșcĭ ale districtului.

Năsĕudŭ în 20 Augustŭ 1885.“

Nimenĭ nu va puté susțíné, că acéstă scrisóre de convocare ar fi redigiată în vr'unŭ tonŭ necuviinciosŭ sĕu ofensătorŭ față cu nou numitulŭ comisarŭ regescŭ. Cu tóte aceste baronulŭ Banffy a aflatŭ de bine a-șĭ arăta arama oprindŭ prinrt'unŭ ordinŭ telegraficŭ cu nr. 1071 întrunirea adunărei generale a comitetului de administrațiă alŭ fondurilorŭ și amenințândŭ, că la casŭ când totușĭ întrunirea s'ar țіné ea va fi *spartă cu putere armată.*

Ce va sĕ ḍică acéstă procedere bruscă, ce amenințarea cu puterea armată? Crede óre d-lŭ Banffy, că astfelŭ trebue sĕ-șĭ înaugureze activitatea sa de „controlŭ“ ?

Unŭ numĕrŭ mare de tinerĭ românĭ Năsĕudenĭ aștéptă cu nerăbdare sĕ priméscă unŭ rĕspunsŭ la petițiunile lorŭ d'a li se da burse din memoratele fondurĭ, căcĭ a sositŭ timpulŭ când se începŭ cursurile la diferitele institute de învățĕmêntŭ. Este óre scopulŭ „controlului“ cu care a fostŭ însărcinatŭ br. Banffy, d'a face imposibilă acestorŭ tinerĭ cercetarea cursurilorŭ, de carĭ mai au lipsă spre completarca studiclorŭ lor?

Procederea lui Banffy-pașa mai are însĕ și altă lature multŭ mai periculósă pentru Năsăudenĭ și pentru interesele materiale și de cultură ale ținutului locuitŭ de foștii grănițerĭ. Scrisórea de mai susŭ esprimă presimțirea acestui periculŭ amenințătorŭ.

Ce atitudine vorŭ luá Năsĕudenii în fața debutărei plină de violență a d-lui Banffy? Tăcévorŭ ei óre și de aicĭ încolo urmărindŭ până în ultimele sale consecențe oportunismulŭ fatalŭ de care au fostŭ condușĭ până acum, orĭ vorŭ sărí cu toții în apĕrarea intereselorŭ lorŭ materiale și culturale atâtŭ de multŭ amenințate, folosindu-se de tóte mijlócele legale, ce le mai stau la disposițiune?

Intrevederea dela Kremsier.

Despre intêlnirea monarchilorŭ Austro-Ungariei și Rusiei la Kremsier ḍiarele au făcutŭ puține comentarii până acum, și tóte se mulțuméu a arăta, că acéstă întrevedere e pe de o parte o contra-visită din partea Țarului pentru întrevederea dela Skiernevice, pe de altă parte o nouă dovadă de pretiniă și de pace. Mulțĭ credéu că altcum nu se póte comenta întrevederea dela Kremsier.

Aḍĭ însă ne pomenimŭ cu pressa streină, că dau o deosebită importanță întrevederei la care s'ar fi luatŭ marĭ hotărîrĭ. Astfelŭ corespondentulŭ din Viena alŭ ḍiarului englesŭ »Times« afirmă, că Rusia a obținutŭ în Kremsier promisiunea, că Austria, în casulŭ unui rĕsboiu între Rusia și Anglia, va asigura neutralitatea Turciei.

O împărtășire din Berlin, cum se pare oficiósă, ce o întêlnimŭ în mai multe ḍiare germane, asigură ceva și mai misteriosŭ, că resultatele întêlnirii din Kremsier suntŭ multŭ mai însemnate, decum se astéptă. Bine înțelesŭ, că cei din Berlin au sciutŭ mai dinainte totŭ ce avea sĕ se hotărască și contele Kalnoky tocmai despre acestea a tractatŭ cu prințulŭ Bismarck la Varzin. Impărtășirea din Berlin însĕ nu menționéză ce anume cestiunĭ s'au desbătutŭ.

Ḍiarele rusescĭ încă dau mare însemnătate întrevederei. „Nowoje Vremja,« cum amŭ mai comunicatŭ, spune că e vorba de resolvarea cestiunei orientale câtŭ mai curêndŭ, că nimenea nu crede în vecĭnica durare a stării actuale în peninsula Balcanică, creată prin tractatulŭ din Berlin, și că Europa înțelege, că deciderea sorții Orientului creștinŭ va fi în curêndŭ inevitabilă. „Swet« declară că întrevederea garantéză Austriei în totŭ casulŭ câțĭva anĭ de liniște; liniștea Austriei atêrnă cu totulŭ de Rusia.

Unŭ articulŭ bătătorŭ la ochĭ consacră întrevederei fóia englesă »Standard.« Elŭ declară, că o amiciție durabilă între Germania și Rusia e cu neputință, deórece poporulŭ germanŭ nu póte avea nicĭ o comunitate și nicĭ o simpatiă cu celŭ rusescŭ.

GRAVAMINELE BARONULUI ZSIVKOVICS.

La 31 Augustŭ s'a întrunitŭ în Agram deputațiunea regnicolară croată, ca sĕ desbată elaboratele celorŭ doi membri ai deputațiunii, br. Zsivkovics și Miskatovics. Raportulŭ lui Miskatovics conține numai materialulŭ din care deputațiunea croata sĕ'șĭ constituéscă gravaminele.

Raportulŭ lui Zsivcovics négă unitatea politică a țĕrilorŭ corónei Sf. Stefanŭ, elŭ nu recunósce nicĭ o unitate, ci numai o comunitate între Ungaria, Croația ș Slavonia. Elŭ négă, că Croația și Slavonia arŭ fi regate învestite numai cu drepturĭ autonóme, fiind că elŭ e convinsŭ, că Croația este unŭ statŭ cu drepturile sale deosebite, care a încheiatŭ cu Ungaria numai unŭ tractată încâtva internaționalŭ. De aceea elŭ reclamă unŭ dreptŭ civilŭ croatŭ separatŭ, honveḍĭ croațĭ de sine stătătorĭ, reforma Ludoviceului ținêndu-se sémă de idea de statŭ croatŭ, separarea bugetului statului croatŭ și ungarŭ, precum și transformarea dietei ungare în dietă comună. Caracterulŭ statului aliatŭ croato-slavonŭ cere, ca la viitórele tractate internaționale sĕ se adauge nu numai titlulŭ de „rege alŭ Dalmației, Croației și Slavoniei,“ ci și tractatele, întru câtŭ efectulŭ lorŭ cade în sfera autonomiei Croației, sĕ nu se pótă încheia fără scirea și admiterea guvernului țĕrii din Agram. Br. Zsivkovics enumĕră tóte tractatele internaționale încheiate dela 1868, prin a cărorŭ formulare s'a vătămatŭ suveranitatea Croației. Mai vorbesce raportulŭ despre cestinnea politică-financiară actuală, cu care nu se póte nicĭdecum împăca, că dările impuse de ministrulŭ de finanțe ungurescŭ suntŭ neumane. De asemenea declară că posițiunea Banului este neconstituțională, vorbesce despre afacerea insemnelorŭ din 1883. In fine raportulŭ se încheiă arătândŭ, că limba de statŭ croată este desconsiderată, ca și interesele economice ale Croației.

Adunarea generală a 24-a a Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului românŭ.

Gherla, 31 Augustŭ 1885.

La banchetulŭ de erĭ fiindŭ a se plăti 3 fl. de persónă n'a luatŭ parte mai mulțĭ ca 100 de óspețĭ. — Se ținură 2 toaste, d. președinte Bologa pentru Maiestatea Sa Impĕratulŭ și Regele și întréga casă domnitóre, d. Iosifŭ Popa, redactorulŭ fóiei umoristice »Caliculŭ«, ținù unŭ toastŭ plinŭ de satiră, umorŭ și glume alese.

Séra a fostŭ concertŭ după următórea programă: 1. Cântecŭ de jertfă de L. v. Beethoven pentru basŭ, cântatŭ de Isaia Popa. 2. Alla Stella confidente, fantasiă nocturnă de I. Leybach, esecutată pe pianŭ de d-șóra Maria C. Popŭ. 3. a) Inimióra răpită, romanță, poesiă de Rășcan, musica de A. Flechtenmacher; b) Il Ilbaccio de L. Arditi. cântate de d-ra C. Popŭ, acompaniată pe pianŭ de d. E. Gocs. 4. Eremitulŭ din Carpațĭ, poesiă de Andreiu Murĕșianu, declamată de d. Georgiu Simu. 5. Ernani de G. Vendie, esecutată pe violină de d-ra Ana C. Popŭ. 6. a) Unde eștĭ, romanță, poesiă de Th. Șerbănescu, musica de George D. Cavadia; b) Regina mea, valsŭ de R. Planquette, cuvinte române de Roșcanŭ, cântate de d-ra A. C. Popŭ. 7. Carnevalŭ de Bucureștĭ de F. Lorenz executatŭ pe pianŭ de d-ra M. C. Popŭ. 8. a) Norŭ de vijeliă de Humpel. b) Ciobanulŭ de Dima. Cântate de Isaia Popa. 9. Marșŭ triumfalŭ esecutatŭ pe violină și pianŭ de d-șórele *Ana și Maria C. Popŭ.*

In fine amintescŭ că a mai declamatŭ d-șóra Valerie Pavelia din Năsĕupŭ o poesiĕ de Vulcanŭ cu multŭ efectŭ.

Toțĭ și tóte concertantele au fostŭ remunerate de publicŭ cu aplause numĕróse.

Diminéța s'au sânțitŭ casa domnului Nicolae F. Negruțŭ. (Veḍĭ N-rulŭ 149—85 alŭ Gazetei.)

La 10 óre se deschide *ședința a II-a* a Adunărei. Publiculŭ asistentŭ se mai înmulți.

Din raportulŭ comisiunei de înscrierĭ aflarămŭ, că s'au însinuatŭ încă următorii Alexandru Lemeni protopopŭ în Borșa 1 cuponŭ dela banca de economii »Albina« de 10 fl. ca taxă de membru ordinarŭ pe 2 anĭ, Dr. I. Colcerŭ medicŭ în Blașiu 5 fl. Ioanŭ Filipanŭ

protopopŭ în Buza 5 fl., Alexandru Nemeşŭ jude regescŭ de cercŭ în Orăştiă 5 fl., Teodorŭ Gavruşiu notarŭ cercualŭ în Chetieu 5 fl., Petru Cherebeţŭ parochŭ în Căscău 5 fl., Ioanŭ Cherebeţŭ notarŭ cercualŭ în Căscău 2 fl., Emanuilŭ Mânzatu comerciantŭ în Deşiu 1 fl, Dr. Iuliu Simonŭ actuar episcopesc taxa de înscriere 1 fl., Petru Roşca protopopŭ în Fizeşŭ sân Petru 5 fl., D-şóra Laura Veturia Mureşianu din Sîreagŭ 1 fl. ca membră ajutătóre, Iuliu Munteanu concipistŭ advocaţialŭ în Têrgulŭ-Mureşului 6 fl., Andreiu Todoreanu tipografulŭ „Aurorei" în Gherla 6 fl., Ilie Centea preotŭ în Chineşti 1 fl. Alexandru Ghelner protopopŭ în Valeagroşilorŭ 6 fl. taxe şi pentru înscrierî şi diplome, Eremia Popa proprietarŭ în Satulungŭ ca membru pre viaţă 100 fl., Ioanŭ N. Grosu proprietarŭ în Satulungŭ ca membru pre viaţă 100 fl., Georgiu Eremia proprietarŭ în Satulungŭ ca membru pre viaţa 100 fl. şi Vincenţiu Nemeşiu preotŭ în Sân-Martinulŭ săratŭ taxa ca membru ordinar pre 2 anî 10 fl. Panfilie Grapini preotŭ în Rodna nouă va solvi cu începutulŭ lui Septemvre a. c. la comitetulŭ centralŭ în Sibiu taxa de membru ordinarŭ şi pentru înscriere 6 fl. Suma întrégă a solvirilorŭ face 1026 fl. 25 cr. banî gata şi apromişî 281 fl, efectivŭ 1307 fl. 25 cr. v. a.

Sosiră mai multe telegrame de salutare şi felicitare.

Dr. Ioanŭ Popŭ referă pentru comisiunea de propunerî. La discuţiunea luară parte d. Gabrielŭ Manu, care cerŭ ajutorŭ pentru şcóla din Lăpuşŭ, se relegă la comitetulŭ centralŭ. Vorbiră dd. Georgiu Barițŭ, V. Gr. Borgovanŭ, Partenie Cosma, Dr. Barcianu, etc. cum se va vedea din procesulŭ verbalŭ.

Discusiunea a privitŭ mai multŭ statutulŭ de organisare şi planulŭ de învĕţĕmêntŭ alŭ *scólei superióre de fetiţe* ce o înfiinţéză Asociaţiunea la Sibiiu. S'a decisŭ ca adunarea sĕ nu ia hotărîrî în acéstă privinţă şi sĕ încredinţeze tótă afacerea comitetului, cŭruia i se recomandă a studia raportulŭ comisiunei şi celelalte propunerî.

Inteliginţa română din **Alba Iulia** învitândŭ adunarea pe anulŭ viitorŭ 1886 acolo, acea se decise a se ţinea la 15 Augustŭ st. n. în acea cetate pentru ca sĕ pótă participa profesorii institutelorŭ.

Intre óspeţî se aflau de faţă d. dr. Aurelŭ Mureşianu redactorulŭ Gazetei, dr. Ioanŭ Raţŭ advocatŭ în Turda, Ladislau Vajda secretarŭ ministerialŭ din Cluşiu, Leonŭ Pavelea profesorŭ gimnasialŭ în Năsăudŭ, Alexandru Szilasi protopopŭ în Bistriţă, Stefanŭ Bilţŭ protopopŭ în Baia mare, Alexandru Dragomirŭ advocatŭ în Zelău.

D. preşedinte Bologa mulţămindŭ adunărei încheiă şedinţa ultimă.

D. Stetiu vorbì în fine adresândŭ cuvinte căldurόse în numele Gherlanilorŭ membrilorŭ Asociatiunei şi adunarea luă capĕtŭ la 1½ óre p. m.

D. Negruţŭ redactorŭ dădu unŭ prânḑŭ strălucitŭ în cafenéua oraşului la 130 óspeţî.

Séra la 8 óre a fostŭ unŭ balŭ strălucitŭ ca şi care nu s'a mai vĕḑutŭ în redutulŭ oraşului; costume naţionale în abundenţă variau; în pausă se jucà cu multă vervă joculŭ istoricŭ căluşarulŭ de vătafulŭ Vărăreanu şi consoţii sĕî academiştî. Petrecerea dură până în ḑiua următóre. Venitulŭ balului peste 400 fl.

Sîreganulŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Ni se comunică de lângă Gurghiu, că prinţulŭ de corónă Rudolfŭ nu va veni sĕ facă vĕnătóre acolo decâtŭ în Noemvre şi numai pentru vr'o 4—6 ḑile. Causa se ḑice a fi, că prinţulŭ Rudolfŭ numai la finele lui Octomvre va încheia cu esposiţiunea din Pesta, ér până atuncî este ocupatŭ cu alte afacerî.

—0—

Din Comăna inferióră ni se scrie cu data 19 Augt. »De vre-o două sĕptĕmânî a năvălitŭ în jurulŭ nostru o bandă de ţiganî unguresci, bărbaţî, femei şi vre-o 30—40 copii, carî cutreeră satele, jefuescŭ casele şi răpescŭ totŭ ce le vine înainte. Aşa în 12 luna curentă o parte din aceşti ţiganî au tăbărîtŭ în curtea locuitorului din Comăna inferióră anume George Stoica, a cărui soţiă a fostŭ dusă la têrgŭ în Şerpenî. Ţiganii, ca sĕ-şî facă locŭ de jocŭ, au pretinsŭ dela stăpânulŭ curţii sĕ le facă unŭ lemnŭ de căruţă (brăcinar), de care însĕ ei nu avéu lipsă. Bietulŭ omŭ necunoscêndŭ de o parte blăstămăţia acelorŭ fiinţe infernale, ér de altă parte fiindŭ omŭ: cu inimă bună, s'a apucatŭ îndată sĕ le facă plăcerea. Pe când lucra la acelŭ lemnŭ, ţiganii grupându-se în jurulŭ lui şi încărcându-lŭ cu multe vorbe ca sĕ nu se témă de alte urmărî, pe atuncî ţiganele au intratŭ în casă răpindŭ 32 fl. v. a., o cantitate de slănină, sare, tutunŭ, ca dela o trafică. De aci s'au dusŭ ţiganii, fără ca bietulŭ omŭ sĕ observe de cele întêmplate, în Comăna superióră unde au mai furatŭ 70 fl. şi 12 francî dela Rachila Iosifŭ Frâncu. In 13 l. c. ţiganii au fostŭ prinşî şi arestaţî la judecătoria din Şerpenî, unde fiindŭ căutaţî s'a aflatŭ o parte din slănina furată la ei, ér paralele fiindŭ mai bine ascunse nu s'au găsitŭ. Ţiganii suntŭ provĕḑuţî cu căruţe frumóse, vesminte, cai bunî şi alte preţióse, ba se vorbesce că la copii ţiganilorŭ s'au vĕḑutŭ portofele îndesate cu banî de hârtiă. E curiosŭ a şti ce va eşi din totŭ lucrulŭ, căcî notarulŭ dela acea judecătoriă nu înţelege de locŭ limba română. Sĕ n'o păţéscă totŭ »hoţulŭ de păgubaşŭ.«

—0—

Intre Mercurea şi Apoldulŭ mare — spune »S. D. Tageblatt« — unde petrecŭ servitorii românî din Mercuria în ḑile de Duminecî la o crâşmă, fù bătutŭ ḑilele acestea judele din Dobring, care venise sĕ împartă prismele de petrişŭ. Născêndu-se cértă între feciorî, năvăli o cétă afară din ospătăriă şi 'n hărţuiala lorŭ rĕsturnară masa la care lucra judele. Voindŭ elŭ sĕ 'i împace, feciorii se năpustiră pe elŭ şi-lŭ bătură împreună cu doi locuitorî din Dobring, carî fură greu rănițî.

—0—

Ni se scrie din Urişiulŭ-superiorŭ cu data 30 Augustŭ n.: »In ce mĕsură mare suntemŭ conturbaţî de férăle sĕlbatice nu 'şî póte omulŭ închipui. In 25 Augustŭ n. nóptea, în »Dumbrava« Urişului superiorŭ nu departe de comună — lupii au omorîtŭ o vacă a lui Cioloka Sandu din comuna Chiheriu de susŭ. In 26 Augustŭ n., totŭ aprópe de Dumbrava, au omorîtŭ lupii o juninca de 3 anî a lui George Matheiŭ din Urişulŭ inferiorŭ. Şi unŭ porcŭ sĕlbaticŭ — de nu cumva mai mulţî porcî — de pe unŭ pămêntŭ a lui Serdianŭ Zaharie din Urişiu superiorŭ — în 28 Augustŭ totŭ cucuruḑulŭ câtŭ a fostŭ sĕmĕnatŭ în acelŭ locŭ l'au culcatŭ la pămêntŭ. S'au vĕḑutŭ şi urme de ursŭ la „Capulŭ poiului" — însĕ acela până acuma nu a făcutŭ daună. Ar trebui ca cei dela putere sĕ se îngrijéscă şi de asemenea treburî, ca sĕ nu suferimŭ atâta daună prin férele sĕlbatice, căcî destulŭ suferimŭ prin cele domestice«. — Ic.

—0—

Starea viilorŭ din Ardélŭ e peste totŭ îmbucurătóre; strugurii nu suntŭ pe totŭ loculŭ mulţî, dar, rĕmânêndŭ timpulŭ favorabilŭ, vorŭ da o bună recoltă şi în privinţa cantitativă şi cualitativă. De altfelŭ ar fi şi la locŭ, căcî de câţi-va anî recolta viilorŭ nu a fostŭ tocmai mulţămitóre.

—0—

Din Deva ni se scrie următórele: »Sâmbătă în 29 Augustŭ, la 4 óre d. a.. a căḑutŭ peste oraşŭ şi împrejurime grindină ca nucile şi de tótă forma: lungă, lată, rotundă, crestală, ba unele la unŭ capĕtŭ ca unŭ şurupŭ. A stricatŭ pómele, dar mai tare viile. Bĕtrânii ḑicŭ, că nu ţinŭ minte de când n'a căḑutŭ grindină aşa mare. Cucuruzele încă suntŭ sdrobite, dar mai multŭ foile. — Róda în grâu e pe jumĕtate, în fênŭ a treia parte, în vii pe jumătate şi la unii a patra parte, în cucuruzŭ jumătate şi două din trei părţî. — Vitele suntŭ bolnave de gură şi de unghii, dar se vindecă cu medicina recomandată de mine. Porcî au muritŭ mulţî împrejurulŭ Devei. Preţurî nu se dau pe vite, dar cu tóte astea pentru dărî şi alte competinţe ne sugrumă. Dar nu numai economii, ci şi industriaşii şi comersanţii se plângŭ, că le merge rĕu, căcî nu au ómenii banî cu ce sĕ cumpere. Nu scimŭ unde vomŭ ajunge.« — Economulŭ.

—0—

In comuna Sânmihaiu din ţinutulŭ Gurghiului a turbatŭ o vacă a locuitorului Crişanŭ Teodorŭ; fiindŭ legată în grădina casii, în nóptea de 20 spre 21 Augustŭ n. a fostŭ omorîtă vaca de lupî şi mâncată de jumătate.

—0—

Cu privire la scóla din Deva, despre care ne-a scrisŭ călĕtorulŭ, primimŭ din Deva următórea replică: „Călĕtorulŭ« raportorŭ alŭ D-vóstră opritŭ în Deva, interesându-se de una alta, a aflatŭ că scóla de aici ar avé venitŭ frumosŭ, numai îngrigire bună nu, că nicî concursŭ nu s'ar fi publicatŭ şi că dumnealui nicî nu înţelege ce vreau Românii din Deva cu scóla? Décă călĕtorulŭ, baremî prin Oraşe îşî făcea notiţele din călĕtoriă, nu din trăsură, din auḑite dela unii şi alţii, ar fi pututŭ afla informaţiunî esacte despre frumosulŭ venitŭ alŭ scólei nóstre şi încă alte multe în acestŭ obiectŭ, ba dacă nu se grăbea tare la drumŭ putea ceti şi concursulŭ publicatŭ în Nr. 82 şi 84 din „Telegrafulŭ Românŭ."

—0—

Intre curiosităţile ce s'au pututŭ vedea la adunarea „Kultur-egylet«-ului, a fostŭ şi portretulŭ lui Kossuth, pentru a căruia vedere plătea fiecare 10 cr. în favorulŭ reuniunei.

—0—

Sub titlulŭ: Cum îşî câştiga reuniunea de cultură maghiară membrii, scrie »Siebenbürgisch-Deutsches-Tageblatt«: Comuna Bolcacî s'a făcutŭ membră a reuniunei de cultură maghiare. Hotărîrea comunei i s'a storsŭ numai punêndu-i-se în perspectivă totŭ felulŭ de favorurî. Hotărîrea Bolcaciului va slují acum dreptŭ adimenire pentru alte comune. *Judele de cercŭ* trimite protocolulŭ la notarii altorŭ comune, carî suntŭ însărcinaţî sĕ facă pe ómenii comunelorŭ a se dovedi »bunî patrioţî« ca cei din Bolcacî şi acésta cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ în acelŭ protocolŭ se spune lămuritŭ, că reuniunea maghiară se sileşce a promova »buna înţelegere între naţionalităţî«. Noi nu ne aducemŭ aminte sĕ fiă datorî séu numai îndreptăţiţî judecătorulŭ de cercŭ şi notarii, nicî după statutele reuniunei nicî după datoriile oficiului lorŭ, sĕ câştige în acestŭ modŭ membrii pentru „reuniunea de cultură«.

—0—

O telegramă de felicitare ce s'a trimisŭ lui Kossuth de către partida independentă din Franzstadt, a fostŭ confiscată de oficiulŭ telegraficŭ din Triest. In telegramă era numitŭ Kossuth „guvernatorŭ alŭ Ungariei.«

—0—

In şedinţa dela 14 şi 15 Septemvre conchemată în Pesta în afacerea congresului reuniunilorŭ de maghiarisare, va schiţa Gerlöczy istoria lorŭ, se vorŭ discuta cestiunile: E necesarŭ sĕ intre reuniunile în legătură unele cu altele? Cum sĕ se facă acéstă legătură? Ce modalităţî sĕ se recomande pentru sistemisarea congreselorŭ anuale? Cum sĕ se scótă din indiferentismulŭ lorŭ acele locurî, carî până acum nicî unŭ sprijinŭ materialŭ nu au datŭ reuniunilorŭ? E de lipsă sĕ se întemeeze o fóiă a reuniunilorŭ? Sĕ céră reunile libertatea de portŭ dela ministrulŭ de comunicaţiune? Ce disposiţiune sĕ se ia pentru tipărirea de cărţî populare patriotice? Cum sĕ se folosésca activitatea femeilorŭ maghiare în interesulŭ reuniunilorŭ de cultură? — Câtă spargere de capŭ!..

—0—

Contele Iónŭ Serenyi desminte în ḑiarele din Viena informaţiunea, că ar fi sustrasŭ giuvaerurî dela firma Granichstädten.

—0—

La têrgulŭ anualŭ din Sebeşŭ din 24 Augustŭ n. ca şi la alte multe, vênḑĕtorî au venitŭ din tóte părţile, dar şi lipsă de banî era. Nu s'a vêndutŭ mai multŭ ca la têrgurile de peste sĕptĕmână. »S. D. Tageblatt« spune, că perspectiva viitorului e desperată şi meseriaşii începŭ a'şî pune la o parte uneltele meşteşugului lorŭ, ca sĕ 'şî pótă câştiga în vr'unŭ modŭ pânea.

—0—

»Naţiunea« află că comisiunea însărcinată de ministrulŭ domenielorŭ din România ca sĕ studieze reorganizarea şcólelorŭ de comerciu, întrunindu-se din nou, a revenitŭ asupra decisiunilorŭ anterióre şi a otărîtŭ ca de acum înainte şcólele comerciale sĕ fie de două grade: primulŭ gradŭ, coprinḑêndŭ patru clase, sĕ fiă urmatŭ de elevii carî se destină comerciului micŭ; gradulŭ alŭ doilea, cu trei clase, va fi urmatŭ de tinerii carî vorŭ sĕ devină funcţionarî la băncî, consulî comercialî etc. In cele d'ântâiŭ patru clase se vorŭ preda limbile franceză, germană şi grécă; în cele trei clase superióre, limba grécă va fi înlocuită prin limba engleză.

„ISKOLA LÁTOGATO."

De pe Craine, 31 Aug. 1885.

Stimate Domnule Redactorŭ! Multe lucrurî minunate séu mai bine ḑisŭ ridiculóse se întêmplă în comitatulŭ nostru Solnocŭ-Dobêca! Dintr'unŭ numĕrŭ alŭ ḑiarului »Egyetértés« aflu, că notarulŭ de cercŭ din Simisna este facultatŭ da către ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică ca sĕ visiteze scólele nóstre confesionale române ce se ţinŭ de cercurile notariale ale Simisnei, Zalhei şi Osoiului séu póte sĕ veghieze, dacă se propune în aceste scolî limba maghiară după dorinţa celorŭ dela »Kulturegylet.«

Cine este acestŭ visitatorŭ de scolî? Beregi Zsigmond, unŭ israelitŭ maghiarisatŭ, care nu de multŭ şi-a tăiatŭ perciunii. Elŭ este crescutŭ în şcolî ovreescî şi nu sciu décă a frecuentatŭ şi vr'o scólă creştină în viaţa lui?! Sâmbăta nu prinde condeiulŭ în mână pentru tótă lumea, pre lângă tóte acestea d-sa aḑî se bucură de titlulŭ de »Vice-inspectorŭ scolarŭ«!!!

Intrândŭ cineva în scólele nóstre române este salutatŭ de către elevii scolarî cu frumósele cuvinte: „Laude-se Is. Chr." Óre ce va rĕspunde ovreulŭ nostru la acéstă salutare?!

Eacă dle Redactorŭ de acestea se întêmplă în comitatulŭ nostru administratŭ de vestitulŭ paşă din Deşiu şi organele lui. „Bunii patrioţî,« avêndŭ în vedere numai interesulŭ lorŭ propriu, recomandă ministrului pe ori şi cine ca sĕ fiă denumitŭ de „iskola látogato,« fiă acela chiar şi unŭ jidanŭ, numai sĕ jóce pe struna lorŭ. De vrednicia şi aptitudine nicî că este vorba. Dér ce ḑicŭ? Noulŭ »vice-inspectorŭ« de scolî şi-a schimbatŭ numele sĕu originalŭ de „Bleich" în „Beregi." Au nu este acésta destulŭ de mare vrednicia?!!!

Aceste amŭ voitŭ a-le aduce la cunoscinţa Onor. publicŭ cititorŭ, sperândŭ că autorităţile scolare supreme vorŭ protesta în viitorŭ contra astorfelŭ de denumirî.

Unŭ Românŭ.

De lângă Reghinulŭ săsescŭ, 25 Augustŭ 1885.

Domnule Redactorŭ! In 22 Augustŭ a. c. séra în Reghinulŭ săsescŭ din partea stăpânilorŭ ḑilei s'a a-

rangiatŭ unŭ balŭ în folosulŭ »Kulturegyletului« din Clușiu.

La acestŭ balŭ séu petrecere cu danțŭ au fostŭ învitațĭ afară de alții și notarii cercualĭ fără deschilinire de naționalitate, precum și unii judĭ comunalĭ prin bilete separate, și după cum suntemŭ informațĭ unii dintre Românii noștri »slabĭ de spiritŭ« încă nu au rĕmasŭ îndĕrĕtŭ, ci au grăbitŭ a'șĭ întinde și dînșii dinarulŭ pentru a înmulți fondulŭ »Kulturegylet-«ului maghiarŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ pe semne, ca stăpânitorii dilei sĕ pótă mai cu grabă procura otrava omorîtóre națiunei române spre a o puté șterge dintre cei vii.

Altcum nimenea nu'șĭ póte închipui de ce apucăturĭ sinistre se sciu folosi Ungurii dela putere, adecă: aceia cari suntŭ în oficiurĭ, solgăbirăii și alții, atâtŭ pre cale privată câtŭ și pre alte căi oficióse amenințâ pre subalternĭ, cari nu suntŭ dintre fii lui Arpad, încâtŭ, preste voiă, sĕrmanilorŭ le stórce pentru scopurĭ naționale maghiare și celŭ mai din urmă crucerŭ.

Pentru acésta ca sĕ Vĕ convingețĭ despre adevĕrulŭ celora ce amŭ scrisŭ, servéscă alăturata scrisóre Nr. 704 dată prin unŭ solgăbirĕu, care acum este lipsitŭ din oficiu, și apoi din aceea vețĭ vedé dojéna, imputarea și amenințarea contra a doi notarĭ românĭ, pentrucă nu au strênsŭ sume de banĭ dela poporulŭ românŭ pentru statua libertății ce a fostŭ de a se ridica în Pesta, în acéstă scrisóre oficiósă singură națiunea română încă sufere imputărĭ.

Vedețĭ unde amŭ ajunsŭ noi Românii, și la câte nedreptățirĭ suntemŭ supușĭ? Scimŭ și noi, că a sili pre cineva cu forța sĕ facă aceea ce nu'lŭ îndatorează legea, însemnează abusŭ, ér a stórce banĭ dela poporŭ cu puterea pentru scopurĭ care nu'lŭ intereséză, și din care nicĭ unŭ folosŭ nu póte aștepta, însemnéză răpire; deja, lăsămŭ ca astfelŭ de scrisorĭ sĕ mai zacă, pre lângă tóte amenințările și a d a c t a.

Inchinŭ acésta și însemnezŭ, că pre Românii cari 'și-au datŭ banulŭ în folosulŭ „Kulturegylet-«ului maghiarŭ din Clușiu, după ce voiu scirici numele și voiu sci apriatŭ că cine suntŭ, îi voiu denunța.

Iancu.

Din Câmpiă, Augustŭ 1885.

Domnule Redactorŭ! Vĕ rogŭ a da locŭ în colónele prețuitului diarŭ ce redigeațĭ resultatulŭ petrecerei din Budatelecŭ a junimei române din Câmpiă ținută în 26 Iuliu st. n. a. c.

Cu ocasiunea petrecerei s'a încasatŭ suma de 103 fl. 50 cr. v. a. și anume dela următorii domnĭ participanțĭ:

Domnii: Lazarŭ Stupineanu par. Fiscuțŭ 2 fl., Ioanŭ Bighianu par. Tothaza 2 fl., Ioanŭ Mocianu, not. Giucu sup. 2 fl., Ioanu Balintŭ propr. în Fizeșiu 2 fl. Vasiliu Cherestesŭ teologŭ, Bungardŭ 2 fl., Emiliu Cormosiu stud. abs. Ludușiu 1 fl., Emilŭ F. Negruțŭ medicinistŭ Sucutartŭ 1 fl., Vasiliu Chezanŭ adjunctŭ not. Santejude 1 fl., Davidŭ Cl. Deacŭ teologŭ Sacalaia 1 fl. 50 cr., Ioan Rusu Juda 2 fl. D-na Ludovica Zavoianu Teaca 2 fl. D-nii: Ioanŭ Busbaum S.-Miclăușŭ 2 fl., Vasiliu Pușcarŭ Santejude 3 fl., Petru Rusu Chiciudu 3 fl., Demetriu Babelcu Teaca 2 fl., Teodorŭ Moga Zau 1 fl., D-na vĕd. Rosalia Moga Frata 5 fl. D-nii Ieronimŭ Bozacu Mociu 3 fl., Teodorŭ Dumbrava Budatelecŭ 3 fl., Simionŭ Augurŭ S. Ocna 3 fl., Ioanŭ Moldovanŭ Ujfalău 2 fl., Teodorŭ Popŭ Faragau 2 fl., Ioanŭ Moldovanŭ Catına 2 fl., Nicolau Cosma Jucu sup. 2 fl., Ionŭ Horșia Bia 3 fl., Ioanŭ Danŭ Mociu 2 fl., Vasiliu Moga Ludușŭ 2 fl., Vasiliu Podóbă Clușiu 3 fl., Pamfiliu Podóbă Zau 2 fl., Marius Elecheșiu Velheriu 1 fl., Victorŭ Stoica Cianu 2 fl., Iónŭ Cheresteșŭ S. Ioana 3 fl., Eugeniu Solomonŭ Ludușiu 2 fl., Iónŭ Uilacanu S. Petru 1 fl., Gregoriu Maioru Ormenișiu 1 fl., Iónŭ Mureșénu Jimboru 2 fl., Dionisiu Simonŭ Sangiorsŭ 1 fl., Teofilŭ Popŭ Hadarau 2 fl., I. Boeriu Lechința 3 fl., I. Elecheșiu Velcheriu 1 fl., V. Vlassa Zau 3 fl., I. Germanŭ Samboteleu 5 fl., N. Hossu Zau 2 fl., Georgiu Prunasiu Medesifalău 1 fl., Ioanŭ Soponesiu Budatelecu 1 fl., Iosifŭ Macaveiŭ Nasalu 2 fl., Ioanŭ Hodosiu Iclandu 2 fl., Miklos Iosifŭ 1 fl., Alecsandru Lupanŭ Silvasiu 2 fl., Vasiliu Radu, S. Michaiŭ 1 fl., N. Dumbrava Teaca 2 fl. Suma 103 fl. 50 cr. Din carĭ substrăgêndu-se spesele de 83 fl. 50 cr., a rĕmasŭ venitŭ pe séma sântei bisericĭ din locŭ 20 fl. v. a. carĭ s'au și înmânatŭ Sp. D. Curatoru primarŭ Basiliu Dumbrava.

Cu deosebită stimă

Comitetulŭ arangiatorŭ.

Urmele Romanilorŭ în Dacia.

Dorescŭ sĕ potŭ esprima o viă icónă a anticităților Române din județulŭ Romanațĭ.

Se scie că *Celeiulŭ* și *Reșca* au fostŭ și suntŭ surse de alimentare pentru museulŭ nostru. Celeiulŭ e unŭ satŭ pe malulŭ Dunărei la 35 km. dela Caracalŭ, ér Reșca se află numai la 5. km. spre Rĕsăritŭ de Caracalŭ. Visitândŭ aceste forturĭ bĕtrâne, îțĭ pare că suntŭ abandonate de ierĭ de alaltaierĭ; la fie-ce pasŭ, pe lângă didurile herculane, mulțime de sfărămăturĭ de obiecte de artă, petre de mărimĭ neobicĭnuite pe carĭ se dăresce încă urma daltelorŭ artistice și în fine mulțime de indicii ce te transportă fără voiă în mijloculŭ timpurilorŭ străbunilorŭ noștri. La Celeiu esistă urme de unŭ podŭ preste Dunăre și dacă istoria are frică d'a-lŭ cita susŭ și tare, este că acestŭ podŭ a fostŭ de o scurtă durată, séu póte chiarŭ că construcția lui n'a fostŭ reușită. O mulțime de corăbii s'au spartŭ aci de piciórele lui. In fața Celeiului preste Dunăre se află o citadelă identică; acolo ca și în Celeiu se află o mulțime de blocurĭ de pétră și fie-care blocŭ e lucratŭ cu ciubuce architecturale și cu încheiăturĭ. — E de netăgăduitŭ că podulŭ a esistatŭ séu celŭ puținŭ a fostŭ începutŭ. Din malulŭ Dunărei dela Celeiu, plécă o șoșea romană, fórte bine conservată, care a fostŭ sondată și s'a găsitŭ că are o basă de blocurĭ marĭ, vine apoi unŭ stratŭ de beton și în fine petrișulŭ. Acéstă șosea, traverséză satulŭ Celeiu și la 2—300 metri se perde în arăturĭ, unde a fostŭ urmărită prin sondage și s'a constatatŭ că merge pe lângă Caracalŭ și continuă prin micĭ cotiturĭ până la Sarmisegetuza, unde împĕratulŭ Adrianŭ, succesorulŭ lui Traianŭ, a făcutŭ o mulțime de lucrărĭ. Șoséua ca și podulŭ nu potŭ fi decâtŭ opere ale împĕratului Adrianŭ, care a avutŭ o deosebită solicitudine pentru Dacia. Se găsescŭ monete cu inscripția: »Adrian întemeiătorulŭ Daciei.«

In săpăturile ce se facŭ la construcția drumului de ferŭ Piatra — Caracalŭ — Corabia, la fie ce pasŭ se găsescă mulțime de obiecte antice; din nefericire e greu a surprinde lucrătorii când le găsescŭ, suntŭ însĕ și lucrurĭ pe carĭ n'au motivŭ d'a le ascunde. Astfelŭ pe întregŭ parcursulŭ liniei se găsescŭ mulțime de cărămidĭ romane marĭ și obiecte de bassaltŭ și cimentŭ, fâra a mai adăoga că la Reșca, cărămidile și sfărîmăturile de diverse obiecte suntŭ unŭ obstacolŭ în facerea sĕpăturilorŭ. Cărămidile romane ce se găsescŭ în sênulŭ pămêntului, în formă de ziduri și alte orĭ isolate, suntŭ așa de numeróse pe aicĭ, că țĕranii îșĭ facŭ case și coșare cu ele. — In Caracalŭ suntŭ multe case pardosite cu cărămidĭ romane, și actualmente se face o casă, la care întréga cornice e compusă din cărămidĭ d'acestea cumpĕrate de pe pe la țĕranĭ.

Fórte mulțĭ ómenĭ de prin localitate au mulțime de monete și obiecte cu inscripții diferite, găsite pe la țĕranĭ séu moștenite din familiă. E de observatŭ că tóte anticele ce cadŭ în mânile streinilorŭ suntŭ trimise la museele din Viena, Berlin etc.; astfelŭ în sĕpăturile dela Turnu-Severinŭ unde s'a găsitŭ unŭ întregŭ museu, (unŭ cimitirŭ) totulŭ a fostŭ trimesŭ la Viena de cătră societatea de navigațiă pe Dunăre. E de regretatŭ érășĭ că argintarii ambulanțĭ, strîngŭ monetele de pe la țĕranĭ și le topescŭ pentru a le transforma în bijuterii și cine scie câte obiecte și monete, carĭ ne arŭ fi pututŭ spune multe de străbunii noștri, nu și-au găsitŭ mórtea în cazanele acestorŭ istoriofagĭ.

Din întêlnirea la fie ce pasŭ a obiectelorŭ de artă și a materialului fundamentalŭ în construcții, resultă incontestabilŭ că colonii romanĭ veniți aci erau cultĭ și cu avere și cine scie câțĭ înalțĭ demnitarĭ nu s'au adusŭ totulŭ în iubita lorŭ provinciă; unde mai bine d'unŭ seculŭ a cursŭ sângele Romei, pentru a o curăți și face demnă de civilisația ei și pentru care bunulŭ Traianŭ a juratŭ că va fi provincià română.

Se dice că Dacia era o Siberiă a Romei, însĕ din acésta resultă că aci se trimitea totŭ ce era mai cultŭ și mai inteligentŭ la Roma: Creștinii de carĭ Roma păgână nu voia sĕ audă și ómenii politicĭ și de litere, carĭ criticau relele apucăturĭ ale Romei.

Astfelŭ în Dacia au rĕmasŭ și suntŭ romanĭ și nu se póte admite ca barbarii (fie ei orĭ cine) sĕ pótă desromanisa unŭ singurŭ fiu curatŭ romanŭ. — Romanii n'au peritŭ, ei trăescŭ printre năvălitorii lorŭ, 'i cultivă ântêiŭ și numai atuncĭ 'i asimileză. Dacă este inadmisibilŭ ca unŭ latinŭ sĕ devie neamțŭ séu rusŭ, apoi e culmea inepției a se osteni cineva sĕ-lŭ facă.... Ungurŭ! Romanu nu piere. *Națiunea.*

TELEGRAMĂ PART. A „GAZ. TRANS.“

(Sosită la încheiarea foii).

ALBA-IULIA, 2 Septemvre. — Advocatulŭ **Pațița** a fostŭ condamnatŭ adĭ de judele regescŭ **V a i n a** la **arestŭ de șése sĕptămânĭ** *din causă că s'au aflatŭ la dênsulŭ câteva esemplare din romanulŭ „Horia..“*

DIVERSE.

Unŭ obiceiu demnŭ de imitatŭ. — În Norvegia e unŭ obiceiu, după care nu se permite fetelorŭ sĕ se mărite, până ce nu știu perfectŭ gătĭ bucate, a cóce pâne, tórce și țese. Ultima limită a apropierii acestorŭ cunoscințe casnice e vêrsta de 15 anĭ. Din causa acésta între viitórele mame de familiă e o adevĕrată luptă de întrecere, căcĭ tóte știu bine că numai aceea se va mărita mai curêndŭ, care va fi eșitŭ »summa cum laude.« Esamenulŭ anualŭ în aceste folositóre arte e publicŭ. Cea dintêiu la esamenŭ, se mărită mai ântêiu. Celelalte trebue sĕ aștepte pănă vorŭ eși și ele »cu prima laudă.« Avisŭ domnișórelorŭ nóstre! Sĕ se mai lase de luxŭ și mofturĭ! dice cu dreptŭ cuvêntŭ „România.“

***

Unŭ nou procedeu în contra înecului. — Unŭ Englesŭ învĕțatŭ, doctorulŭ Sylvester, a găsitŭ unŭ nou procedeu pentru a împedeca pe ómenĭ d'a se îneca. »The Lancet,“ unulŭ din cele mai însemnate diare de medicină din Englitera, publică în privința acestei descoperirĭ mai multe amĕnunte, carĭ de sigurŭ că vorŭ fi reproduse de tótă presa sciințificĕ. Faptulŭ este că procedeulŭ doctorului Sylvester este dintre cele mai nouĕ; eficacitatea sa, vorbindŭ în modŭ sciințificŭ, nu va putea sĕ mai fiă pusă la îndoélă, dar este elŭ óre practicŭ? *That is the qretion.* Cu tóte acestea lucrulŭ este simplu: este de ajunsŭ sĕ ai asupră-țĭ unŭ micŭ bricégŭ cu lama îngustă, séu orĭ-ce altŭ instrumentŭ tăetorŭ, și în momentulŭ în care te aruncĭ în apă, fiă voluntarŭ séu involtarŭ, facĭ o mică tăietură în fundulŭ gurei »în dreptulŭ primei măsele de josŭ;« apoi aspirĭ câtŭ poțĭ mai multŭ aerŭ, și în locŭ d'a scóte acestŭ aerŭ pe gură séu pe nasŭ îlŭ împingĭ în mica tăietură făcută, avêndŭ neapĕratŭ grija d'a astupa deschidĕturile naturale. După puținŭ timpŭ eștĭ umflatŭ, întocmai ca dobitócele la măcelăriă, carĭ au sĕ fiă jupuite. Prin acéstă umflare artificială, volumulŭ corpului se măresce și perde din densitatea lui, astfelŭ încâtŭ sĕ poțĭ pluti d'asupra apei întocmai ca și unŭ butoiu golŭ. In aceste condițiunĭ numai este trebuință sĕ scii sĕ înoțĭ séu sĕ facĭ vr'o mișcare pentru a sta d'asupra apei; persónele cele mai slabe potŭ sĕ pluteascâ astfelŭ timpŭ de mai multe dile! Décă se întêmplă sĕ pérdă aerulŭ, atuncĭ n'au decâtŭ sĕ-șĭ facă o nouĕ provisiune prin tăetura făcută cu bricégulŭ, tăietură care póte servi mai multŭ timpŭ. Acéstă operațiune, séu mai bine disŭ resultatulŭ acéstei operațiunĭ, constitue o emphysemă artificială, analogă cu emphysema care esistă în realitate la unii individĭ și care aduce umflătură, fie la fațâ, fie la gâtŭ, fie în orĭce altă parte a corpului. Doctorulŭ Sylvester a făcutŭ acéstă descoperire studiândŭ mai ântêiu legile hydrostaticei, și observândŭ în urmă ceea ce se face la măcelării. Elŭ s'a convinsŭ asemenea prin esperiință, că emphysema astfelŭ obținută este cu totulŭ neofensivă, și că nimicŭ nu este mai lesne decâtŭ d'a o face sĕ dispară îndată ce a încetatŭ d'a mai fi folositóre. Éŭă, de altminterĭ, cum dênsulŭ resumă avantagele metodei sale: »Operațiunea, prin ea însu-șĭ, nu este de locŭ periculosŭ: nu dóre, se face repede și nu cere nicĭ o cunoscință technică specială. Ea nu cere a se întrebuința nicĭ o mașină pentru umflatŭ, aparatulŭ însuflării fiindŭ plămânii și thoracele. Aerulŭ póte sĕ fie reînsuflatŭ de mai multe orĭ, și emphysema subcutanea întreținută în timpulŭ unei lungĭ aflărĭ suptŭ apă.«

***

Unŭ curcubeu rarŭ. — Suntemŭ obișnuițĭ a vedea curcubeulŭ cu cele șépte colorĭ ale prismei: violetŭ, indigo, albastru, verde, galbenŭ, portocaliu și roșiu. Unŭ diarŭ parisianŭ ne spune însĕ, că dilele trecute s'a observatŭ unŭ curcubeu cu totulŭ albŭ, fără cea mai mică urmă de irisațiune. Era diminéța, pe timpulŭ unei cețe puținŭ ridicate și puținŭ dese, fenomenulŭ este fórte rarŭ mai totŭ așa de rarŭ ca și o mierlă albă.

***

Indiile englese. — Suntŭ câteva dile de când s'a publicatŭ raportulŭ anualŭ alŭ morțilorŭ causațĭ de animalele sĕlbatice în Indiile englese. Au fostŭ 20,057 morțĭ din causa mușcăturei șerpilorŭ veninoșĭ: 985 persóne au fostŭ prada tigrilorŭ; 287 a lupilorŭ; 217 a leopardilorŭ, iar perderea totală a animalelorŭ este de 47,478. Unŭ faptŭ de notatŭ este că, animalele suntŭ fórte rarŭ mușcate de șerpĭ; n'au fostŭ decâtŭ 1644, pe când ómenii mușcațĭ a trecutŭ peste suma de 20,058. Bengalulŭ și regiunile nordŭ-estice ale Indiei.... au datŭ contingentulŭ celŭ mai mare alŭ acestei vaste ecatombe omenescĭ. Ca compensațiune au fostŭ ucise în anulŭ 1883, 19,800 animale feroce.

***

Soțulŭ nemângâiatŭ. — Unŭ servitorŭ alŭ d-lui X... bea fórte multŭ. — Ah! Ióne, dér de ce nu vii când te chiămŭ? Totdéuna stai în cârciumă. — Ah! d-le, perderea bietei mele soții mĕ face sĕ suferŭ fórte multŭ; beau pentru a mĕ mai mângâia. — Dér când ai sĕ sfârșescĭ odată cu acéstă mângâere? — Vai! domnule, simțŭ că durerea mea este atâtŭ de mare, încâtŭ n'amŭ sĕ mai găsescŭ nicĭodată vr'o mângâere.

***

O apreciare. — Intr'o societate era vorba despre stravaganțele unorŭ amoresațĭ. Unulŭ dicea că unŭ Duce ar fi sărutatŭ chiar și pămêntulŭ pe care călcase amanta lui; unŭ altulŭ povestea cŭ unŭ Rege alŭ Englterei ar fi bĕutŭ apă din baia în care se scăldase iubita lui. »A! ce sete trebue sĕ-i fi fostŭ!« esclamă unŭ prostŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 1 Septemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	99.10	Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Rentă de hârtiă 5% . .	91.45	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.25	Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.25	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	123.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124.—	Renta de hărtiă austriacă	82.95
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.30	Renta de arg. austr. . .	83.40
Bonurĭ rurale ungare . .	102.75	Renta de aurŭ austr. . .	109 05
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.75	Losurile din 1860 . . .	139 25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—	Acţiunile băncei austro-ungare	869.
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Act. băncei de creditŭ ung.	288.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.50	Act. băncei de creditŭ austr.	288.50
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.89
		Napoleon-d'orĭ	9.88
		Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.05
		Londra 10 Livres sterlinge	124.40

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 12 Augustŭ st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	88	89
Renta rom. amort. (5%) . .	93	93½
» convert. (6%) . .	88	89
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	100½	101½
» „ „ (5%) . .	85½	86½
» » urban (7%) . .	98¼	99¼
» » » (6%) . .	91	92
» » » (5%) . .	82¾	83½
Banca naţională a României		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	10¾	11¼
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 2 Septemvre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.84	Vênd.	8.87
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.91
Lire turcescĭ	»	11.12	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.20
Galbenĭ	»	5.84	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Nr. 9813—1885. (1–3)

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului vacantŭ de sublocotenentŭ orăşenescŭ de poliţie, împreunatŭ cu unŭ salarŭ anualŭ de 700 fl. şi 100 fl. ca banĭ de cuartirŭ, se escrie prin acésta concursŭ.

Competenţii pentru acestŭ postŭ au ca sĕ-şĭ aşcérnă documentele asupra cunoscinţelorŭ scolare, asupra cunóscerei celorŭ 3 limbĭ ale patriei. asupra cunóscerei referinţelorŭ locale, şi totdeodată sĕ se documenteze, cumcă n'au trecutŭ etatea de 40 de anĭ şi că suntŭ corporalminte perfectŭ sănătoşĭ.

Se preferă acei competenţĭ, carĭ posedŭ educaţiune militară şi vorŭ documentá, cumcă au servitŭ la gendarmeriă reg. ung. séu ca oficerĭ séu subofiţerĭ la armata c. r. séu la armata pentru apĕrarea ţĕrei r. ung. —

Petiţiunile astfelŭ instruate au ca sĕ se aştérnă celŭ multŭ până în 16 Septemvre a. c. după prânḑŭ la 5 óre subscrisului magistratŭ.

Braşovŭ, în 29 Augustŭ 1885.

Magistratulŭ orăşănescŭ.

Anunciu importantŭ.

La subsemnatulŭ, care locuesce fórte aprópe de gimnasiu românŭ se primescŭ scolarĭ şi studenţĭ în cuartirŭ şi costŭ sub cea mai conscienţiósă îngrijire şi cu preţurĭ eftine.

Stefanŭ Szabo,

(1-2) Cancelistŭ

Strada Furcóe Nr 398.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a lei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de ersóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.35	6.24	—
Cluşiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5.30	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ- ..dŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.16

Tipografia ALEXI, Brasovŭ.